

מדרש רבה

ויקהל – ממכותיך ארפאך

הרב יצחק שילת

שמות רבה, ויקהל, פרשה נ

ג דָּבַר אַחַר, וַיַּעַשׂ בְּצִלְאֵל, הִדָּא הוּא דְכָתִיב (ירמיה ל, יז): כִּי אֶעֱלֶה אֲרָכָה לָהּ, אִין מְדוּתָיו שְׁל הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא כְּמִדַּת בְּשׂוֹר וְדָם, מִדַּת בְּשׂוֹר וְדָם שֶׁהוּא מְכָה בְּאֲזַמְל וּמְרַפָּא בְּרִטְיָה, אֲבָל הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּמָה שֶׁהוּא מְכָה הוּא מְרַפָּא, שְׁנַאָמַר (שמות טו, כג): וַיִּבְאֹו מִרְתָּה וְלֹא יָכְלוּ לְשַׁתֵּת מִיָּמִים מִמֶּרְהָ, לְמָה, כִּי מָרִים הֵם, אָמַר רַבִּי לִוי הַדּוֹר הָיָה מֵר בְּמַעֲשָׂיו, (שמות טו, כה): וַיִּצְעַק אֵל ה' וַיִּוְרָהוּ ה' עַצָּ, וּמָה הָיָה, יֵשׁ אֲוִמְרִים זֵית, וַיִּשׁ אֲוִמְרִים עֲרָבָה, וַיִּשׁ אֲוִמְרִים הַרְדּוּפְנֵי הָיָה, וַיִּשׁ אֲוִמְרִים עֲקָרֵי תְּאֵנִים וְעֲקָרֵי רְמוֹנִים הָיָה, וְנָטְלוּ וְהִשְׁלִיכוּ לַמַּיִם, מִיָּד, וַיִּמְתְּקוּ הַמַּיִם, הָיוּ (ירמיה ל, יז): וּמִמְכוֹתֶיךָ אֲרַפָּא. וְכֵן אֵתָה מוֹצָא בְּמִימֵי אֱלִישֶׁע, מָה כְּתִיב (מלכים ב, ב, יט): וְהַמַּיִם רָעִים וְהָאָרֶץ מְשֻׁכָּלֶת, אָמַר לָהֶם (מלכים ב, ב, כ): קַחוּ לִי צִלְחִית חֲדָשָׁה וְשִׂימוּ שָׁם מֶלַח וַיִּקְחוּ אֵלָיו, וּמָה כְּתִיב (מלכים ב, ב, כב): וַיִּרְפוּ הַמַּיִם עַד הַיּוֹם הַזֶּה כַּדְּבַר אֱלִישֶׁע אֲשֶׁר דִּבֶּר. וְכֵן אֵתָה מוֹצָא בְּיִשְׂרָאֵל, בְּלָכְו הוֹכִיחוּ, שְׁנַאָמַר (יחזקאל טז, לה): לָכֵן זֹנְהָ שְׁמַעִי דְּבַר ה'. וּבְלָכְו עֵתִיד לְהַחְזִירוֹ, שְׁנַאָמַר (הושע ב, טז): לָכֵן הִנֵּה אֲנֹכִי מִפְתִּיחַ, וְאִין מִפְתִּיחַ אֶלָּא לְבַתּוּלָה, שְׁנַאָמַר (שמות כב, טו): כִּי יִפְתָּה אִישׁ בְּתוּלָה. אִף כֵּן יִשְׂרָאֵל חֲטָאוּ בְּשִׁטִּים, שְׁנַאָמַר (במדבר כה, א): וַיֵּשֶׁב יִשְׂרָאֵל בְּשִׁטִּים, וְנִרְפָּאוּ בְּשִׁטִּים, שְׁנַאָמַר: וַיַּעַשׂ בְּצִלְאֵל אֵת הָאָרֶן עֲצֵי שִׁטִּים.